

Výběr vhodného krycího materiálu pro fázové hojení ran

Zpracovaly:

³Witová, I.; ³Fiedlerová, L.; ³Müllerová, N.; ³Flanderová, I.; ³Jílková, M.

Odborná oponentura:

¹Pokorná, A., ⁴Kubátová, L., ⁵Camprová, P., ⁵Šmelková, G., ⁵Svobodová, D.

¹Masarykova univerzita, Lékařská fakulta, Katedra ošetřovatelství, Brno

³Fakultní nemocnice Plzeň

⁴Ústřední vojenská nemocnice Praha

⁵Všeobecná fakultní nemocnice Praha

**REGISTR DEKUBITÁLNÍCH LÉZÍ
sjednocení sledování
a strategie preventivních intervencí
na národní úrovni (15-29111A)**

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakultní nemocnice Praha

Požadavky na obvazový a krycí materiál

- ✓ Zajištění vlhkého ne mokrého prostředí
- ✓ Výměna plynů
- ✓ Bariéra proti infekci
- ✓ Nepřilnavý
- ✓ Eliminující časté převazy
- ✓ Poskytnutí optimálního (vlhkého) prostředí
- ✓ Flexibilní (odpovídající typu rány, kopírující spodinu rány, minimalizující tzv. dead space)
- ✓ Ekonomický

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Přehled nejčastěji užívaných kategorií terapeutických krytí a materiálů

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Hydrogely

Složení:

amorfní nebo kompaktní gel s vysokým obsahem vody, případně s obsahem specifické aktivní látky (tzv. obohacené hydrogely).

Indikace:

podpora hojení v granulační i epitelizační fázi, rehydratace rány k odloučení suchých nekrot (podpora demarkace a autolytických procesů)/povleklé či granulující rány s mírnou sekrecí, povrchové i hluboké rány (abscesy, dekubity).

Kontraindikace:

rány vysoce secernující, s hustým exsudátem a rozsáhlou infekcí.

Upozornění:

nedávat přímo na gel savé krytí (např. mulové)!

Možno kombinovat (dle složení hydrogelu) s materiály na bázi uhlí, PVP jódů, v odůvodněných případech s filmovými obvazy, neadherentními obvazy a hydropolymery.

Převazovat za 24 hod. max. 4 dny podle charakteru rány a míry exsudace (přítomnosti eschar).

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ASKINA GEL, FLAMIGEL, HEMAGEL, HYDROSORB GEL, HYPERGEL, NORMGEL, NU-GEL (hydrogel s alginátem), PRONTOSAN GEL, SUPRASORB G

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Obvazy s aktivním uhlím

Složení:

obsahují aktivní uhlí, případně další látky (např. Actisorb plus obsahuje stříbrobaktericidní vlastnosti).

Indikace:

silně a středně secernující rány, zapáchající rány a rány s příznaky infekce (dekubity, exulcerované nádory, rozsáhlé bércové vředy).

Možno kombinovat s hydrogely a neadherentním obvazem.

Vždy používat sekundární krytí.

Převazovat za 1–2 dny podle typu použitého krycího materiálu, množství exsudátu a zápachu.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ACTISORB PLUS, ASKINA CARBOSORB, CARBOFLEX

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Antiseptická krytí/materiály

Složení:

materiál obohacený antiseptickou složkou Povidon jódem, Chlorhexidinem bismutitými solemi, Manuka medem a/nebo stříbrem.

Indikace:

prevence i řešení infekce u mírně secernujících ran, akutní a chronické rány, popáleniny, drénování ran, vlhká gangréna.

Kontraindikace:

suchá spodina rány (nebude účinný alginát- riziko adherence).
Pozor! Možnost alergické reakce na účinnou látku (např. jód).

Možno kombinovat s hydrogely k rozpouštění suchých nekrot (platí pouze pro vybrané materiály).

Sekundární krytí: absorpční materiály, možno i suché mulové krytí, pěny, silikonové krytí a ve zdůvodněných případech semipermeabilní filmové krytí.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ACTISORBPLUS, ATRAUMAN AG, ARGOGEN SPRAY, AQUACEL AG, ASKINA CALGITROL AG, BACTIGRAS, BRAUNOVIDON GÁZA, CALGITROL AG, INADINE, JELONET, MELGISORB AG, MEPILEX AG, SILVERCEL

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Algináty

Složení:

vysoce absorpční alginátová vlákna z hnědých mořských řas. Sodné a vápenaté soli kyseliny alginové v různém poměru.

Indikace:

středně či silně secernující rány (píštěle, abscesy, dekubity, bércové vředy).

Kalciumalginátová vlákna absorbují sekreci z rány, mění se v gel, který udržuje vlhké prostředí a optimální teplotu v ráně, čistí ránu, podporují granulaci a epitelizaci.

Kontraindikace:

nevhodné na suché rány a rány pokryté suchou nekrózou.

Nepoužívat u infikovaných ran a u ran s nízkou sekrecí, došlo by k adhezi (přilepil by se).

Převazovat podle:

množství sekrece (exsudace) – prevence macerace okolí rány za 1–3 dny.

Sekundární krytí: savé (absorpční) krytí.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

AQUACEL (hydrofiber), ASKINA SORB, ASKINA SORB LONGETA, KALTOSTAT, MELGISORB, SEASORB AG, SORBALGON, SUPRASORB A

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Hydrokoloidy

Složení:

želatina, pektin, karboxymethylcelulóza, polysacharidy.

Indikace:

granulující rány bez zjevných známek infekce s nízkou až střední sekrecí. Autolytický débridement, včetně suchých eschar.

Kontraindikace:

infikované, více kolonizované rány, rány s vyšší sekrecí.

Možno kombinovat s hydrokoloidní pastou, zásypem a hydrogelem.

Hojení probíhá za nepřítomnosti kyslíku (kyselé prostředí), nevýhodou je nakyslý zápach při výměně obvazu. Převazovat za 3–7 dnů dle typu materiálu, stavu rány.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ASKINA HYDRO, COMFEEL, HYDROCOLL, HYDROTUL, GRANUFLEX, GRANUFLEX BORDER, SUPRASORB H, TEGASORB HYDROKOLOIDNÍ

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Hydropolymery

Složení:

pěnové obvazy, mixtury polymerů s hydrofilním účinkem.

Indikace:

bariéra proti infekci, podpora granulace a epitelizace, absorpce přebytečného exsudátu/ povrchové a hluboké defekty bez infekce a větší kolonizace, mírně a středně secernující, (běrcové vředy, dekubity apod.).

Kontraindikace:

infikované rány, rány se silnou sekrecí.

Sekundární krytí: dle výrobce, u hlubokých defektů výměna při prosáknutí.

Převazovat po 3–7 dnech.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ALEWYN, ASKINA TRANSORBENT, BIATAIN IBLI, CURAFOAM, MEPILEX, HYDROTAC PERMAFOAM, SYSPURDERM, SUPRASORB M, TIELLE

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Měkké silikony

Složení:

měkká silikonová vrstva samostatně nebo s absorpčním polštářkem.

Indikace:

různé typy ran od nesecernujících až po středně secernující, rány s narušenou nebo křehkou kůží, velké plochy, místa, které je obtížně krýt, rány s podrážděným okolím (jizvy, traumatické rány, popáleniny, epidermolysis bullosa, dekubity, onkologické rány, bércové vředy) zásadní je **VOLNÁ PASÁŽ** exsudátu a výměna sekundárního krytí.

Kontraindikace:

infikované rány.

Měkká silikonová vrstva Safetac umožňuje výměnu krytí bez bolesti a bez traumatizace rány a jejího okolí.

Přilne k okrajům rány a zabraňuje tak pronikání exsudátu na okolní kůži.

Může zůstat na ráně několik dnů v závislosti na jejím stavu.

Sekundární krytí: jen u typů bez absorpční vrstvy – absorpční krytí.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ASKINA SILNET, MEPITEL, MEPILEX, MEPILEX BORDER, MEPILEX TRANSFER, MEPIFORM

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Neadherentní obvazy

Složení:

bavlněná, pletená, nylonová či viskózní vlákna tvaru mřížky.

Indikace:

porézní obvazy umožňují volnou pasáž exsudátu a zpětně prostupnost léčiva, snadné snímání / povrchové defekty - granulující a epitelizující rány (popáleniny, dekubity, řezné rány, odběrové plochy kůže).

Kontraindikace:

infikované rány.

Sekundární krytí: gáza, savé krytí. Mohou zůstat na ráně až 7 dní.

Možno kombinovat s hydrogely nedávat savé krytí, pokud jsou tam gely.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ADAPTIC, ASKINA TOUCH, ATRAUMAN, BACTIGRAS, GRASSOLIND, HYDROTUL, HYDROTAC, JELONET, MEPITEL, MASTNÝ TYL

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Filmové obvazy

Složení:

polopropustná transparentní folie, celoplošně adhezivní.

Indikace:

propustné pro vodní páry a kyslík.

Vhodné pro epitelizující rány bez sekrece (krytí sutur, kanyl, odřenin - exkoriací, prevence dekubitů).

Převazovat dle potřeby.

Lze využít jako sekundární krytí hydrogelů (plošné, ne amorfní krytí a jen v odůvodněných případech). Používat na odmaštěnou pokožku.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

ASKINA DERM, CAVILON SPRAY, HYDROFILM, HYDROFILM PLUS, LINOVERA, MEFILM, MEPORE FILM, SUPRASORB F, TEGADERM

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Bioaktivní obvazy

Složení:

kolagen, regenerovaná oxidovaná celulóza, stříbro, PHI – 5 ionogeny.

Indikace:

obvaz remodeluje patofyziologii rány (inaktivace proteáz, ochrana endogenních Růstových faktorů), po aplikaci na ránu gelovatí a je plně resorbovatelný/granulující rány se střední a mírnou sekrecí, epitelizující rány.

Kontraindikace:

infikované rány.

Možno kombinovat s obvazy s aktivním uhlím a stříbrem.

Sekundární krytí: hydro polymery, neadherentní obvazy.

Převazovat po 2–3 dnech.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

CHITOSKIN, REGRANEX, REVAMIL

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Čistící krytí

Složení:

savý polštářek ze superabsorpčního polyakrylátu s vyplachovacím účinkem.

Indikace:

vhodný pro všechny typy chronických ran – zejména rány infikované, secernující, povleklé, nekrotické, zapáchající, silně exudující a komplikované.

Možno kombinovat s neadherentními obvazy.

Sekundární krytí: gáza, filmové obvazy.

Obchodní názvy vybraných přípravků:

HYDROCLEAN, HYDROCLEAN PLUS

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Závěr

Z přehledu je zřejmé, že spektrum terapeutických materiálů je široké a vyžaduje i dokonalé znalosti ošetrovatelského personálu z hlediska jeho využití pro různé typy ran nebo jejich stádia. Ani sebelepší manuál nemůže nahradit zkušenost odborníků, kterými všeobecné sestry „specialistky“ na hojení chronických ran jsou.

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

Zdroje

- **STRYJA, J.:** Debridement a jeho úloha v managementu rány. Jak vyčistit ránu rychle a efektivně. ISBN 978-80-87969-13-7
- **STRYJA, J. et.al.:** Repetitorium hojení ran 2. ISBN 978-80-86256-79-5
- **KOUTNÁ, M.:** Manuál hojení ran v intenzivní péči. ISBN 9788074921902
- **POKORNÁ, A., MRÁZOVÁ, R.:** Kompendium hojení ran pro sestry. ISBN 978-80-247-3371-5
- Číselník zdravotnických prostředků https://webevzp.blob.core.windows.net/media/Default/dokumenty/ciselniky/ostatni/pzt_981_p.pdf

ÚVN
ÚSTŘEDNÍ VOJENSKÁ NEMOCNICE
Vojenská fakulní nemocnice Praha

